

A Kúria a dr. Miks Antal ügyvéd által képviselt felperesnek a ... jogtanácsos által képviselt alperes ellen kártérítés megfizetése iránt indított perében - amely perbe a felperes pernyertessége érdekében beavatkozott a dr. Miksné dr. Szökrényes Erzsébet ügyvéd által képviselt II.r. beavatkozó és a dr. Lukács László ügyvéd által képviselt III.r. beavatkozó, valamint az alperes pernyertessége érdekében a ... felszámoló által képviselt I.r. beavatkozó - a Fővárosi Törvényszék előtt 2.G.40.800/2011. szám alatt folyamatban volt, és a Fővárosi Ítéltábla 10.Gf.40.418/2013/10. számú ítéletével befejezett perében a felperes által előterjesztett felülvizsgálati kérelem folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

í t é l e t e t:

A Kúria a jogerős ítélet felülvizsgálati kérelemmel érintett rendelkezéseit hatályában fenntartja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 nap alatt fizessen meg az alperes részére 3.000.000 (Hárommillió) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

Ez ellen az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

I n d o k o l á s

A peres felek között 2008. június 11-én - tárgyalásos közbeszerzési eljárás lefolytatását követően - vállalkozási szerződés jött létre a ... generálkivitelezői tevékenység ellátására. A vállalkozási szerződésben az alperes mint megrendelő 1.173.854.455 forint + ÁFA összegű maximált átalányár vállalkozói díj megfizetését vállalta. E díj magában foglalta az ajánlati felhívás, a dokumentáció és mellékletei által meghatározott műszaki tartalom megvalósításának teljes ellenértékét, beleértve a többletmunkákat is. A szerződés értelmében az alperes a vállalkozói díj 7,5 %-a mértékű 88.039.084 forint összegű tartalékkeretet is vállalt biztosítani, amely kizárólag a dokumentációban (elsősorban a műszaki mellékletekben) és a költségvetésben a felmérés bizonytalanságaiból adódóan nem szereplő feladatok (pótmunka)

megvalósítására volt igénybe vehető, a műszaki ellenőr jóváhagyásával tételes elszámolás alapján.

A felperes a nettó vállalkozói díj 10 %-ának megfelelő összegű teljesítési biztosíték (bankgarancia) szolgáltatására vállalt kötelezettséget.

A felperes 2008. június 15-én megbízási szerződést kötött a ... Zrt-vel a vállalkozási szerződés tárgyát képező munkák vonatkozásában műszaki vezetői, előkészítői és jogi szakértői feladatok ellátására.

A munkaterület felperesi vállalkozónak történt átadás-átvételét követően a kivitelezési munkák szerződés szerinti ütemtervnek megfelelő elvégzését akadályozó, az alperes érdekkörébe eső körülmények merültek fel, amely miatt a felperes az alperes felé akadályközléssel élt. A vállalkozási szerződés tárgyát képező munkák közül a felperes a szerződés szerinti határidőn belül a szociális épület átalakítását végezte el, amelynek ellenértékeként az alperes 2008. december 20-án 329.898.169 forint vállalkozói díjat megfizetett részére.

A további munkák vonatkozásában a peres felek között egyeztető tárgyalások indultak, majd 2009. január 15-én aláírták a „vállalkozási szerződés 1. számú módosítása” című okiratot. E szerződésmódosítással a teljesítési határidőt, a részszámlák és végszámla benyújtásának határidejét módosították, továbbá a szerződés műszaki tartalmának bővülésére tekintettel rögzítették, hogy az I. részszámlát követően a felek a bővített műszaki tartalmat szerződésmódosításban fogják rögzíteni.

A felperes 2009. január 20-án kelt levelében a kivitelezés ütemének jelentős elhúzódása miatt az önhibáján kívül keletkezett 74.791.667 forint többletköltsége megfizetését kérte az alperestől arra hivatkozással, hogy a megváltozott megrendelői igények figyelembe vételével minimálisan öt hónap többlet menedzsment költség merült fel 33.000.000 forint összegben, melyből a ... Zrt. részére számított többletköltség 15.000.000 forint. Ezen túl az anyag és munkadíj többletköltség összesen 31.041.667 forint, és az alvállalkozóknak a rendelkezésre állás miatt fizetendő díj öt hónapra 10.750.000 forint.

Az alperes 2009. március 13-án 74.791.667 forintot átutalt a felperes részére.

A peres felek között 2009. április 04-én - tárgyalásos közbeszerzési eljárást követően - a vállalkozási szerződés 2. számú módosítása jött létre. A módosított szerződés értelmében a szerződés tárgyát képező tevékenységek teljesítéséért az alperes

nettó 1.630.951.669 forint vállalkozói díjat vállalt megfizetni a felperesnek, amelyhez 7,5 % mértékű nettó 122.321.375 forint tartalékkeretet biztosított. A szerződés módosított 3.3. pontja azt is tartalmazza, hogy „a tartalékkeretből a jelen 2. számú szerződésmódosítás megkötéséig nettó 74.791.667 forint került kifizetésre, amely összeggel a tartalékkeret értelemszerűen csökkent”.

A felperes mint megrendelő, valamint a II.r. beavatkozó mint vállalkozó között a peres felek közötti vállalkozási szerződés teljesítése vonatkozásában, továbbá ugyanezen tárgykörben a II.r. beavatkozó mint megrendelő, és a III.r. beavatkozó mint vállalkozó között alvállalkozási szerződések jöttek létre.

Az alperes 2009. november 25-én teljesítésigazolást állított ki a felperes részére arról, hogy a 2008. június 11-én kelt, 2009. január 15-én és 2009. április 04-én módosított vállalkozási szerződés alapján a gépészeti üzletág funkcióinak kitelepítése ... megtörtént, a vállalkozó a teljesítésigazolásban tételesen felsorolt feladatokat elkészítette, erre tekintettel a vállalkozási szerződés szerint 793.722.000 forint összegű végszámla benyújtására jogosult.

A felperes által biztosított 55.000.000 forintos bankgaranciát az alperes 2010. november 30-án lehívta, mely összeget többszöri felszólítás ellenére sem fizette meg a felperesnek.

A felperes kereseti kérelmében 55.000.000 forint és járulékai megfizetésére kérte kötelezni az alperest, figyelemmel arra, hogy a bankgarancia lehívására jogsértően került sor.

Az alperes ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte, és a keresettel azonos összegű beszámítási kifogást terjesztett elő a felperes hibás teljesítésére hivatkozással árleszállítás, illetve kártérítés címén. Ezen túl a felperessel szemben viszontkeresetet is előterjesztett. Módosított viszontkereseti kérelmében 451.884.543 forint megfizetésére kérte kötelezni a felperest a vállalkozási szerződés több jogcímen megállapítani kért érvénytelensége miatt. Ezen túlmenően kérte kötelezni a felperest 74.791.667 forint megfizetésére is a Ptk. 318. § (1) bekezdése alapján, figyelemmel arra, hogy a felperes a tételes elszámolási kötelezettségének nem tett eleget, az alkalmazottai cégköltségét kétszeresen számolta el, a ... Zrt. vállalkozói díja, 31.041.667 forint többletköltség és 10.750.000 forint alvállalkozói díj nem merült fel.

A felperes ellenkérelmében a viszontkereset elutasítását kérte.

Az elsőfokú bíróság a fellebbezés hiányában 2012. január 20-án

jogerőre emelkedett ... számú részítéletével a felperes keresetének helyt adott, és kötelezte az alperest a felperes részére 55.000.000 forint és kamatai, valamint perköltség megfizetésére.

A vizontkereseti kérelem tárgyában tovább folytatódó eljárásban az elsőfokú bíróság a felperest kötelezte az alperes részére 66.791.667 forint és kamatai megfizetésére, ezt meghaladóan a vizontkeresetet elutasította. A peres felek közötti vállalkozási szerződést egyik jogcímen sem találta érvénytelennek, figyelemmel arra, hogy az nem tisztességtelen, nem ütközik jóerkölcsbe és jogszabályba sem, míg a feltűnő értékaránytalanság iránti kereseti kérelem vonatkozásában az alperes az igényérvényesítési határidőt elkéste. A 74.791.667 forint összegű alperesi követelés tekintetében - miután a felperes három havi cégköltség kivételével elismerte, hogy a további költségei nem merültek fel, továbbá alaptalannak ítélte azt a felperesi hivatkozást, hogy ezeket a szerződésmódosítás során a vállalkozói díjba beszámították - megállapította, hogy ezen összeggel nem csökkentették a vállalkozói díjat, hanem azt kifejezetten a tartalékkeret terhére számolták el, így a felperes a három havi cégköltségen kívül a Ptk. 361. § (1) bekezdése alapján köteles az alperes részére a tartozatlanul megfizetett összegeket visszafizetni.

A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét a per fő tárgya tekintetében helybenhagyta, a perköltségre vonatkozó részében akként változtatta meg, hogy az alperes által a felperesnek fizetendő perköltség összegét 8.877.160 forintra felemelte. A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság jogi érveivel túlnyomórészt egyetértett, ugyanakkor azt állapította meg, hogy az alperes részére a felperes a 66.791.667 forintot és kamatait nem a Ptk. 361. § (1) bekezdése, hanem a Ptk. 318. § (1) bekezdése alapján kártérítés jogcímén köteles megfizetni.

A jogerős ítélettel szemben a felperes terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet, melyben a jogerős ítélet részbeni hatályon kívül helyezését, és az alperesi vizontkereset teljes mértékben történő elutasítását kérte. Jogszabálysértésként a Ptk. 4. §, 316. §, 318. §, 339. § és 361. § megsértésére hivatkozott. Előadta, hogy a jóhiszeműség és tisztesség szabályai szerint járt el, mindvégig együttműködött az alperessel, az alperes által igényelt információkat rendelkezésre bocsátotta. Szerinte iratellenesen állapította meg a bíróság, hogy a jogi képviselője elismerte, hogy bizonyos költségek nem merültek fel nála. Érvelése értelmében nem arra hivatkozott, hogy a 2009. január 20-i igénybejelentésben megjelölt költségek nem merültek fel, hanem arra, hogy azok nem az ott meghatározott módon, formában jelentkeztek. Így az általa bejelentett költségek ténylegesen felmerültek, fel nem merült költséget nem igényelt az alperestől. Miután a jóhiszeműség és tisztesség követelményét nem sértette meg,

így magatartása a Ptk. 318. §-a és 339 §-a szerint nem volt felróható.

A felperes hivatkozott arra is, hogy miután a vállalkozási szerződés szerint a generálkivitelezői tevékenység ellenértékeként maximált átalányárú vállalkozói díjra volt jogosult, így az alperesnek nem volt lehetősége arra, hogy az alvállalkozói tekintetében elszámolásra kötelezze. Az ítéleti megállapításhoz képest - amely szerint a kifizetést a tartalékkeret terhére számolták el - a valóságban a felek a kifizetett összeget az átalánydíjas vállalkozói díj részének tekintették, és miután az alperes a teljesítését elfogadta, utóbb szerződésszegésből eredő követelését nem érvényesítheti. Előadta, hogy a saját szolgáltatását jóhiszeműen teljesítette, így jogalap nélkül nem gazdagodott, egyébként pedig az alvállalkozói díjak, munkabérek, anyagköltségek, adók megfizetése miatt a nem létező gazdagodástól már a visszakövetelés előtt elesett, azt visszatéríteni nem köteles.

Az alperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában való fenntartását kérte arra hivatkozással, hogy a felülvizsgálati kérelem a bizonyítékok okszerű mérlegelését támadja, azonban a Pp. 206. §-ának (1) bekezdése figyelembe vételével a felülvizsgálati eljárásban felülmérlegelésnek nincs helye.

A felperes a felülvizsgálati ellenkérelem előterjesztését követően észrevételt, továbbá felülvizsgálati kérelem kiegészítése és összefoglalása című beadványt terjesztett elő, illetőleg okiratokat csatolt.

A beavatkozók a felülvizsgálati eljárásban nyilatkozatot nem tettek.

A Pp. 275. § (1) bekezdése szerint a felülvizsgálati eljárásban bizonyítás felvételének helye nincs (BH 2002/29.). A Kúria a felülvizsgálati kérelem elbírálása során kizárólag a rendelkezésre álló iratok alapján dönt (KGD 2008/193.). Erre tekintettel a felülvizsgálati eljárás során a felperes által csatolt okiratok figyelembe vételére nincs lehetőség. A Pp. 273. § (5) bekezdése kizárja azt is, hogy a felülvizsgálati kérelem kiegészítésére kerüljön sor, ezért a Kúria a felperes felülvizsgálati kérelem előterjesztését követően tett további érdemi nyilatkozatait nem vette figyelembe.

A felülvizsgálati kérelem nem alapos.

A Kúria a felülvizsgálati eljárás eredményeként azt állapította meg, hogy a jogerős ítélet a felülvizsgálati kérelemben megjelölt

okokból nem jogszabálysértő.

A bíróság a felmerült bizonyítékok megfelelő mérlegelésével (Pp. 206. § (1) bekezdés), a felperesi jogi képviselő kifejezett és célzott bírói kérdésre adott nyilatkozatait (... számú jegyzőkönyv második és harmadik oldal) helyesen értelmezve, a peres felek közötti módosított vállalkozási szerződés 3.3. pontját is maradéktalanul értékelve állapította meg, hogy az alperes által a felperesnek megfizetett 74.791.667 forint nem képezte részét a módosított összegű átalánydíjas vállalkozói díjnak, mivel a felek kifejezetten abban állapodtak meg, hogy ez a tartalékkeret összegét csökkenti. Az alapvetően pótmunkák fedezésére szolgáló tartalékkeret vonatkozásában pedig a peres felek kifejezett megállapodása volt a tételes elszámolási kötelezettség, amelyet a felperes nem teljesített.

A felperes e kötelezettség vonatkozásában megszegte a vállalkozási szerződés rendelkezéseit, ezért a Ptk. 339. §-ának (1) bekezdésére utalással a Ptk. 318. § (1) bekezdése alapján történt marasztalása nem jogszabálysértő, és a jogerős ítélet nem sérti a Ptk. 4. §-át sem.

A Ptk. 316. § (1) bekezdése szerinti szigorú jogkövetkezmények alkalmazásakor az eset összes körülményét mérlegelve kell vizsgálni, hogy a jogosult tudott-e a teljesítéskor a szerződésszegésről, és kifejezetten ennek ismeretében tette a szerződésszegésből eredő jogai vonatkozásában joglemondó nyilatkozatát. Joglemondó nyilatkozatnak az alperes teljesítését nem lehet tekinteni, és az alperes egyéb nyilatkozataiból, magatartásából sem következik, hogy a tartalékkeret terhére történt kifizetéssel összefüggő elszámolási igényét ne kívánta volna érvényesíteni a felperessel szemben. Az alperes kifejezetten csak a vállalkozási szerződés főszolgáltatását jelentő munkákat fogadta el a teljesítésigazolással, így ebből sem vonható le következtetés arra, hogy utóbb a felperessel szemben a szerződésszegésből eredő jogait ne érvényesíthetné.

Miután megállapítható volt, hogy a felperes szerződésszegést követett el, az alperes a felek közötti szerződéses kapcsolatra tekintettel megalapozottan érvényesített szerződésszegésből eredő kártérítési igényt a felperessel szemben. A másodfokú bíróság többek között ebben a tekintetben pontosította az elsőfokú bíróság ítéletét, így a jogerős ítélet szerint a felperes marasztalásának jogcíme a Ptk. 318. § (1) bekezdése, és csak másodlagosan utalt a másodfokú bíróság a jogalap nélküli gazdagodás szabályaira. Összességében tehát a bíróság jogszabálysértés nélkül kötelezte a felperest 66.791.667 forint kártérítés és kamatai alperes részére történő megfizetésére.

A kifejtettek értelmében a Kúria a jogerős ítélet felülvizsgálattal támadott rendelkezéseit a Pp. 275. § (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta. A Pp. 67. § (2) bekezdésére tekintettel a Pp. 78. § (1) bekezdése értelmében kötelezte a felperest az alperes jogtanácsosi munkadíjból álló felülvizsgálati eljárási költségének megfizetésére.

Budapest, 2014. október 02.

Dr. Bartal Géza s.k. a tanács elnöke, Dr. Simonné Dr. Gombos Katalin s.k. előadó bíró, Dr. Farkas Attila s.k. bíró